

Część druga

**Drama procesualna
w praktyce**

SCENARIUSZE

Przedstawione poniżej scenariusze zajęć zostały sprawdzone w praktyce. Każdy z nich został przeprowadzony co najmniej kilkakrotnie. Scenariusz „Zaginione szczęście” był ponadto sprawdzany – dzięki studentom Polskiego Uniwersytetu Wirtualnego AHE – także w innych krajach.

Przeznaczone są dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ale niektóre z nich można wykorzystać także do pracy ze starszymi dziećmi. W każdym przypadku nauczyciel czy wychowawca grupy powinien sam ocenić dany scenariusz i możliwość jego zastosowania do pracy z przykładową grupą uczestników.

Poniższe scenariusze stanowią podstawę, do której odniesienia znajdują się w części teoretycznej niniejszej publikacji. Dzięki temu czytelnik może odnieść teorię do praktyki, będącej jej ilustracją. Mam nadzieję, że taki zabieg pozwoli na lepsze zrozumienie istoty dramy procesualnej.

Koty

Uczestnicy	6–8 lat
Cele główne:	<ul style="list-style-type: none"> • przezwyciężanie nieśmiałości • rozwijanie umiejętności społecznych: czekanie na swoją kolej, współpraca, rozwiązywanie problemów, podejmowanie decyzji grupowych • rozwijanie umiejętności komunikacji niewerbalnej • rozwijanie kreatywności i wyobraźni
Cele szczegółowe:	<ul style="list-style-type: none"> • dziecko komunikuje się niewerbalnie • dziecko nieśmiało przezwycięża swoją nieśmiałość • dziecko czeka na swoją kolej • dziecko tworzy rozwiązanie problemu • dziecko generuje decyzję wraz z grupą i podporządkuje się tej decyzji • dziecko podaje nowe zastosowania motka wełny.
Czas trwania:	30–45 minut
Materiały:	Motek wełny, nożyczki
Skrócony opis zajęć	Babcia/dziadek ma swoje koty. Koty uwielbiają bawić się wełnianymi motkami. Podczas zabawy splątują włóczkę. Muszą rozwikłać splątaną nić.

PRZEBIEG ZAJĘĆ (KROK PO KROKU)

EPIZOD/SCENA	DZIAŁANIA UCZESTNIKÓW	MATERIAŁY	UWAGI O REALIZACJI
1. Nadanie ról	<p>Nauczyciel: <i>Jestem babcią / dziadkiem</i> (nauczyciel zakłada na siebie część ubrania, która jest specyficzna dla babci / dziadka, np. okulary, broda, zwinięte w kok włosy itp.) <i>i mam 20</i> (liczba dzieci) <i>kotów</i> (nauczyciel wskazuje na wszystkie dzieci).</p>	Część ubrania, która jest charakterystyczna dla babci/dziadka, np. okulary	Nieśmiało dziecko otrzymuje rolę kota, podobnie jak inne dzieci. Daje mu to możliwość podjęcia działań – wspólnie ze wszystkimi dziećmi – w tym samym czasie, bez narażania się na ocenę.
2. Kocie zabawy	<p>Nauczyciel: <i>Moje koty miażdżą, myją się, śpią, budzą się, rozciągają się, piją wodę i mleko, śpią ponownie, mruczą, budzą się, przeciągają, jedzą, bawią się łapkami itp.</i></p>		
3. Zabawa z motkiem wełny	<p>Wszyscy siedzą w kręgu. Nauczyciel w roli babci / dziadka daje kotom motek wełny.</p> <p>Nauczyciel: <i>Moje koty:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwielbiają bawić się motkami</i> • <i>bawią się nim, turlając go do siebie</i> • <i>podają do siebie motek, określając kolor swojej kociej sierści</i> • <i>podają motek, wypowiadając swoje kocie imię.</i> 	Motek wełny	

4. Splątana nić	<p>Nauczyciel: <i>Czasami koty płaczą włóczkę dziadka / babci.</i></p> <p>Dzieci siedzą w kręgu. Rzucają/turlają motek do osoby siedzącej naprzeciwko, trzymając nitkę drugą ręką. Tworzą coś w rodzaju sieci.</p> <p>Nauczyciel: <i>O rany! Jaka splątana nić! Macie pomysł, jak to rozplątać?</i></p> <p>Dzieci podają pomysły, jak to zrobić (zwijając motek do tyłu, przechodząc z nim pod siecią, puszczając nić, a następnie próbując ją rozwikłać). Podejmują decyzję grupową i próbują rozplątać włóczkę.</p>		Nauczyciel czasami pomaga dzieciom zwinąć włóczkę w kłębek
5. Kocie zabawy	<p>Powtórzenie zabaw z epizodu drugiego: koty miauczą, myją się, rozciągają się, mruczą, uktadają się do snu – zwijają się w kłębek i zasypiają.</p>		

Dalsze działania (opcjonalne):

- Magiczny motek
Nauczyciel: co zrobić, jeśli motek był magiczny? Jaka magię może mieć? Dzieci turlają do siebie motek i mówią, jaka jest magia motka.
- Działalność artystyczna
Dzieci biorą kawałki nici i robią magiczne amulety – bransoletki, naszyjniki, pierścionki i in. Prezentują swoje dzieła.

Maks i Mały Smok

Uczestnicy	5–7 lat
Cele główne:	<ul style="list-style-type: none"> • poszukiwanie sposobów radzenia sobie z lękiem przed ciemnością • rozwijanie postawy altruistycznej • przezwyciężanie lęku przed ciemnością • rozwijanie umiejętności opowiadania, co znajduje się w danym miejscu • rozwijanie umiejętności słuchania ze zrozumieniem • rozwijanie ciekawości poznawczej • rozwijanie współpracy.
Cele szczegółowe:	<ul style="list-style-type: none"> • dzieci opowiadają, co znajduje się w jaskini • dzieci poszukują rozwiązania problemu • dzieci rysują ślady rąk i stóp na ścieżce – rozwijanie małej i dużej motoryki, koordynacji ruchowej • dzieci rysują na wspólnej przestrzeni – uczą się dzielić wspólną przestrzeń.
Czas trwania:	30–45 minut
Materiały:	Namiot, „smocze” przedmioty: „smocze” kule, „smocze” jaja, kamienie, poduszki, owoce, skrzynia ze skarbem, latarka.
Skrócony opis zajęć:	Dzieci odwiedzają jaskinię smoka i pomagają przezwyciężyć innym dzieciom strach przed ciemnością.

PRZEBIEG ZAJĘĆ (KROK PO KROKU)

ETAP ZAJĘĆ	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA I UCZNIÓW	MATERIAŁY	UWAGI O REALIZACJI
<p>1. Grota smoka</p>	<p>Nauczyciel przygotowuje „groty smoka” – rozkłada namiot, do wnętrza którego wrzuca kilka „smoczycich” przedmiotów („smocze” kule, kamienie, balony, poduszki, owoce) oraz skrzynię ze skarbem, którego pilnuje smocza rodzina.</p> <p>Rozwija prowadzącą do namiotu ścieżkę ze smoczymi śladami.</p> <p>Nauczyciel: <i>Kto może mieszkać w tej grocie? Czyje to ślady? Tak, to smoki. Teraz ich tutaj nie ma, odleciały.</i></p>	<p>Namiot lub koc.</p> <p>Ścieżka z białej rolki papieru. Na ścieżce narysowane ślady różnych zwierząt, w tym ślady łap smoka.</p>	<p>Zamiast namiotu, można urządzić groty smoka z zasfony czy innej tkaniny.</p>
<p>2. Eksploracja groty smoka</p>	<p>Nauczyciel wchodzi w rolę Maksa/Marty, który boi się wejść do jaskini.</p> <p>Nauczyciel: <i>Mam na imię Maks/Marta, a Mały Smok jest moim przyjaciелеm. Mały Smok zaprasza mnie do siebie, mogę się schronić w jaskini nawet wtedy, kiedy go nie ma w domu, ale ja bardzo boję się ciemności. Z tego powodu nie mogę wejść do jaskini. Czy ktoś z was mógłby do niej wejść i opowiedzieć mi, co jest w środku?</i></p> <p>Dzieci kolejno, w parach / małych grupkach wchodzi do jaskini. Każda grupa po wyjściu z jaskini opowiada, co jest w środku. Dzieci, które boją się wejść do środka, zostają na zewnątrz z Maksem (nauczycielem).</p>		<p>Nauczyciel w roli. Pre-tekst – historia/problem Maksa.</p>

ETAP ZAJĘĆ	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA I UCZNIÓW	MATERIAŁY	UWAGI O REALIZACJI
3. Poszukiwanie rozwiązań	<p>Nauczyciel: <i>Tak bardzo chciałbym tam jednak wejść – czy macie jakiś pomysł, co zrobić, żebym mógł tam wejść?</i></p> <p>Dzieci podają propozycje rozwiązań. Nauczyciel wraz z tymi dziećmi, które zostały na zewnątrz decyduje, jakie rozwiązanie przyjąć; razem i wchodzi do namiotu.</p> <p>Jeżeli ktoś z dzieci nie chce mimo tego wejść do namiotu, może zostać na zewnątrz.</p>	Może być przydatna latarka, latarka w telefonie	
4. Ślady na ścieżce	<p>Ścieżka – ślady / odrysowywanie swoich stóp na ścieżce, na pamiętkę dla smoków.</p>	Mazaki, kredki	
5. Przyjęcie w jaskini	<p>Jeżeli namiot jest wystarczająco duży, żeby zmieścić wszystkie dzieci, można na koniec urządzić „przyjęcie w jaskini”. Dzieci będą poczęstowane „smoczym przysmakiem” i zaśpiewają krótką piosenkę o smoku.</p>	Przekąski	